

JP Komunalna Cerknica d.o.o.

MINI PRIROČNIK ZA

MAKSI LOČEVANJE ODPADKOV

slovenija
magyarország
hrvatska

Brošura je del projekta z naslovom »Ohranimo vode čiste«, ki ga sofinancira Evropska unija v okviru pobude Skupnosti INTERREG III A Sosedski program Slovenija-Madžarska- Hrvaška 2004-2006.

JP Komunala Cerknica d.o.o.

Notranjska cesta 44, SI-1380 Cerknica
NC: +086 (0)1 709 79 10, Fax: +386 (0)1 709 31 75

www.komunala-cerknica.si

1. ZAKAJ BI LOČEVALI?

Posledice človekovega delovanja se vedno bolj kažejo na okolju in že vplivajo na kakovost našega življenja. Čisto in urejeno okolje je vrednota, za katero si moramo prizadevati vsi. To pa je nedvomno povezano s spremembo našega odnosa do okolja.

Vse več ljudi se zaveda moralne odgovornosti do okolja in že ločeno zbira odpadke, saj se zavedajo, kako pomembno je tako ravnanje za ohranjanje okolja. Ločevanje odpadkov je podlaga za izvajanje postopka recikliranja oziroma predelave odpadkov. Odpadki, ki bi sicer končali na odlagališču in bremenili naše okolje, postanejo v drugačni obliki spet uporabni.

Surovine, ki jih zberemo ločeno (papir, steklo, pločevinke in plastenke), se namreč vrnejo v ponovno predelavo oziroma se reciklirajo. S tem razbremenimo odlagališče odpadkov, ohranimo naravna bogastva (gozd) in zmanjšamo porabo energije. Biološke odpadke lahko kompostiramo ter predelamo v kakovosten humus, ločeno zbrani nevarni in kosovni odpadki pa bodo po predhodni razgradnji deponirani tako, da ne bodo predstavljali nevarnosti za naravo in človeka.

Z ločenim zbiranjem odpadkov torej industriji zagotovimo stalen vir dragocenih surovin in energije, odlagališče pa je manj obremenjeno in tako lahko dlje časa nudi prostor ostankom odpadkov.

V letu 2006 je v Sloveniji nastalo 865.620 ton komunalnih odpadkov, od tega 1.461 ton nevarnih komunalnih odpadkov. Glede na leto 2005 se je količina komunalnih odpadkov povečala za 2,4 %, količina nevarnih komunalnih odpadkov pa za 46,1 % (vir: Statistični urad Slovenije). Povečana količina odpadkov je posledica našega modernega načina življenja.

V Sloveniji je v letu 2005 tako nastalo povprečno 422 kg komunalnih odpadkov na prebivalca oziroma 1,16 kg na prebivalca na dan, v slabo razvitih deželah tretjega sveta 50 kg/leto, ter v razvitem zahodnem svetu 700 kg/leto in več. Zavedati se moramo, da je mogoče dve tretjini vseh odloženih odpadkov predelati ali znova uporabiti.

2. KAJ LAHKO STORIM JAZ?

Morda ste kdaj pomislili, da je dodatni trud z ločevanjem povsem odveč, saj na koncu vse konča na istem kupu. Menite, da odpadki niso vaša skrb, da сосед tudi ne ločuje, da se nimate časa ukvarjati s takimi nepomembni stvarmi, da je vaših nekaj odpadkov proti onesnaženju, ki ga povzroča industrija in tovarne, kapljica v morje?

Ne, ločeno zbrane sekundarne surovine ne končajo na istem kupu kot ostali komunalni odpadki. Ločeno zbrane surovine iz ekoloških otokov se pripeljejo v zbirni center, kamor lahko občani pripeljejo tudi ostale koristne odpadke. Od tu jih komunalno podjetje odda pooblaščenim organizacijam za ravnanje s koristnimi surovinami.

Odpadki **SO** naša skrb, saj smo mi povzročitelji le-teh. Ponujena nam je možnost, da svoje odpadke ločimo in s tem zmanjšamo količino odloženih odpadkov. Izkoristimo jo!

Ločevanje odpadkov nam ne vzame dosti dodatnega časa. Plastenko isto odvržemo kot prej, le v drug zabojnik gre. In ta zabojnik namesto v naš zabojnik za mešane komunalne odpadke spraznimo v zabojnik na ekološkem otoku. Poskusite, preprosto je!

Živimo v družbi, ki živi hitreje, ki potrebuje in kupuje več. Vsak izdelek in njegova embalaža pa končata kot odpadek. Čedalje težje se je znebiti te ogromne količine odpadkov, ne da bi pri tem onesnaževali vodo, zrak in zemljo. Prvi nujni korak k rešitvi te problematike je, da pričnemo z načrtnim zbiranjem in nadaljnjim gospodarjenjem s koristnimi odpadki, ki so primerni za ponovno predelavo. Ločeno zbiranje odpadkov, ki vam ga predstavljamo, pomeni skrbno, strokovno in premišljeno odbiranje odpadkov, ki jih zbiramo na posebnih zbirnih mestih – ekoloških otokih. Na ekoloških otokih se zbira steklo, papir, pločevinke in platenke, medtem ko kosovne in nevarne odpadke lahko oddate v občasnih akcijah zbiranja teh odpadkov ali pa jih pripeljete v zbirni center.

JP Komunala Cerknica d.o.o. kot zbiratelj odpadkov poskrbi, da so vse surovine predane predelovalcem surovin, oziroma da so le – te uničene tako, da ne obremenjujejo našega okolja. Za predelovalce je pomembno predvsem to, da so surovine čiste, s čim manj primesmi, zato moramo dobro premisliti, kam sodi določen odpadek. Napačno odložen odpadki lahko onesnaži ostale pravilno ločene surovine, ki tako postanejo neuporabne za nadaljnjo predelavo in jih je potrebno odložiti na odlagališču.

Količine odpadkov lahko zmanjšamo tudi na druge načine. V trgovino se odpravimo s košaro ali tekstilno vrečko in tako nam ni potrebno vedno znova kupovati plastičnih vrečk, ki se nam kopičijo doma. Kupimo lahko koncentrirane izdelke ali izdelke, ki se lahko ponovno polnijo. Izdelke za enkratno uporabo lahko nadomestimo s trajnejšimi (npr. tekstilni prtički ali robčki, namesto papirnatih,...). Pri nakupovanju se lahko odločite za nakup takih izdelkov, ki ne škodujejo okolju (npr. čistila, barve,...). Stvari, ki jih ne potrebujete več, pa so še uporabne, lahko prodate ali podarite, namesto, da jih odvržete (npr. obleke, pohištvo, igrače,...)

Z malo truda in pripravljenosti na sodelovanje, se lahko aktivno vključite v varovanje narave in okolja, pri čemer vam bo z nasveti pomagal ta priročnik.

3. KAKO VEM, KAJ JE PRIMERNO ZA RECIKLIRANJE?

Večina izdelkov in embalaže ima natisnjene različne znake, ki uporabnikom povedo, da je določen material možno reciklirati, s tem pa ohraniti naravne dobrine in zmanjšati negativni vpliv na okolje.

Ti znaki so sledeči:

EKOLOŠKI OTOKI

Ekološki otok je mesto, kjer so nameščeni zabojniki za ločeno zbiranje odpadkov. V občinah Cerknica, Loška dolina in Bloke so sestavljeni iz treh zabojnikov različnih barv, in sicer: za zbiranje papirja (rdeč), plastenk, pločevink in embalaže iz sestavljenih materialov - tetrapak (rumen) ter zabojnika v obliki zvona, ki je belo/zelene barve, vanj pa odlagamo steklo.

PAPIR

KAJ?

- Časopisi
- Revije
- Zvezki
- Knjige
- Prospekti, katalogi
- Pisarniški papir
- Odpadna embalaža iz papirja, kartona, lepenke (npr. vrečke od moke, pudinga, ...)
- Telefonski imeniki
- Kartoni
- Pisemski in ovojni papir
- Pisemske ovojnice
- Papirne nakupovalne vrečke

KAJ NE!

**sodi med
PAPIR?**

- Odpadna embalaža od mleka in pijač
- Kartonska votla embalaža od tekočin
- Kopirni, povoščeni in plastificirani papir
- Celofan
- Tapete
- Higijenski papir
- Umazan ali navlažen papir ali karton
- Lepilni trakovi
- Plastika
- Vreče za krmila
- Vreče za cement

KJE in KAKO?

- V kuhinji si uredimo prostor, kamor namestimo manjšo PVC posodo ali kartonsko škatlo.
- V prostoru, kjer imamo pisalno mizo, si namestimo manjši koš ali kartonsko škatlo.
- V garaži, kurilnici ali katerem drugem prostoru si namestimo večje kartonske škatle, PVC zabojnike ali vreče, kjer bomo zbirali ločeno zbran papir iz celotnega stanovanja.
- Kartonasto embalažo zložimo – stisnemo oziroma strgamo na manjše dele.
- Ovitke in folije odstranimo ter vržemo v škatlo, v kateri zbiramo embalažo.

KAM?

Na najbližji ekološki otok, v zabojnik z rdečim pokrovom.
Večje količine odpeljemo v zbirni center.

ZANIMIVOST

- Osnovna sestava papirja je celuloza, ki jo pridobivamo iz lesa.
- Papir je ena izmed snovi, ki jih je najlažje predelati in spet uporabiti.
- Za tona papirja je potrebno posekati 17 malih ali 2 veliki drevesi.
- Ena tona recikliranega papirja porabi:
 - 64% manj energije
 - 50% manj vode (ohrani 40 m³ čiste vode)
 - 74% zniža emisije nevarnih snovi v zrak
- v primerjavi z eno tona papirja narejenega iz lesa, saj belila spadajo med najhujše onesnaževalce okolja.
- Nekatere vrste papirja je mogoče predelati celo po sedemkrat.
- Zakaj je pomembno, da kartonsko embalažo stisnemo?
S tem prihranimo volumen in zmanjšamo število odvozov na ekološki otok .

KJE in KAKO?

- V kuhinji si uredimo prostor, kamor namestimo manjšo PVC posodo ali kartonsko škatlo.
- V garaži, kurilnici ali katerem drugem prostoru si namestimo večje kartonske škatle, PVC zabojnike ali vreče, kamor bomo odnašali ločeno zbrano mešano plastično embalažo iz stanovanja.
- Embalažo izpraznimo, speremo z vodo in stisnemo. Ostanki živil na embalaži razpadajo in povzročajo neprijetne vonjave. Če embalažo stisnemo oziroma zložimo eno v drugo (npr. lončki) prihranimo dragoceni prostor ter zmanjšamo število potrebnih odvozov na ekološki otok.

KAM?

Na najbližji ekološki otok, v zabojnik z rumenim pokrovom.
Večje količine odpeljemo v zbirni center.

ZANIMIVOST

- Recikliranje pločevink privarčuje 95% energije potrebne za predelavo aluminija iz rude (boksit in metalurški koks).
- Aluminij je kovina, ki je na Zemlji porabimo največ.
- Letno je v obtoku okoli 100 milijard pločevink za pijačo in večina je aluminijastih.
- Večino snovi za izdelavo umetnih mas pridobijo iz nafte.
- Kar 70% embalaže iz umetnih mas je narejene iz polietilena.
- Ena tona reciklirane plastike ohrani 2 toni nafte.
- Plastika predstavlja več kot desetino vseh gospodinjstskih odpadkov.
- Tisoče morskih živali na leto pogine zaradi plastičnih vrečk. Želve, kiti in drugi morski sesalci zamenjajo vrečke za hrano in jih pogoltnejo. Plastika živalim zamaši prebavni trakt, posledica pa je pogin. Ko žival razpade, vrečka spet pride nazaj v morje in ogroža druge živali.
- Povprečni Slovenec v letu porabi od 150 – 300 plastičnih vrečk.
- Večina embalaže ima kratko koristno življenjsko dobo, razpada pa več stoletij.
- Pri sežigu plastike nastajajo strupeni plini (npr. dioksin).
- Ekološki nasvet: v trgovino s cekarčkom ali vrečko iz tekstila za večkratno uporabo.

STEKLO

KAJ?

- Steklenice živil in pijač
- Steklena embalaža zdravil in kozmetike
- Kozarci vloženih živil

KAJ NE!

**sodi med
STEKLO?**

- Okensko, avtomobilsko in drugo ravno steklo
- Oglledala
- Steklo svetil
- Pleksi steklo
- Porcelan, keramika
- Glinasti izdelki
- Žično steklo
- Vezno steklo
- Zamaški
- Steklenice iz umetnih snovi
- Žarnice
- Svetlobne in neonske cevi
- Kovinski pokrovčki steklenic in kozarcev za vlaganje

KJE in KAKO?

- Steklenicam, kozarcem in embalaži iz stekla odstranimo pokrovčke (pokrovčke odložimo v zabojnik za mešano plastično embalažo).
- V kuhinji si uredimo prostor, kamor namestimo manjšo PVC posodo ali kartonsko škatlo.
- V garaži, kurilnici ali katerem drugem prostoru si namestimo večje kartonske škatle, PVC zabojnike ali vreče, kamor bomo odnašali steklo iz celotnega stanovanja.

KAM?

Na najbližji ekološki otok, v zvon za steklo.
Večje količine odpeljemo v zbirni center.

ZANIMIVOST

- Steklo izdelujemo iz kremenčevega peska, sode in apnenca. Te snovi segrevajo na 1000°C, da dobijo talino za izdelavo stekla.
- Steklo je mogoče 100-odstotno reciklirati in uporabljati vedno znova, ne da bi izgubilo na kakovosti.
- Ena tona odpadnega stekla nadomesti približno 1.2 ton surovin.
- Za izdelavo ene tone novega stekla je potrebno 140 l nafte. Zbirajmo steklo, varčujemo z energijo!
- Čprav steklo ne škoduje okolju, razpada več tisoč let.

BIO ODPADKI

KAJ?

- Zelenjavni odpadki (čebulni in krompirjevi olupki, ostanki vseh vrst zelenjave, denimo solate, zelja ...)
- Olupki in ostanki sadja
- Kavna usedlina
- Kavni filtri in čajne vrečke
- Netekoči ostanki hrane
- Jajčne lupine
- Pokvarjeni prehrambeni izdelki
- Umazane papirnate vrečke in robčki
- Rože
- Plevel
- Pokošena trava
- Stara zemlja lončnic
- Listje, razrezane veje
- Polne papirnate vrečke iz sesalnih aparatov
- Ohlajen pepel od drv

KAJ NE!

**sodi med
BIOLOŠKE
ODPADKE?**

- Plastična in kovinska embalaža živil
- Sanitarni izdelki
- Papirnate plenice
- Olja in maščobe
- Pločevinke
- Iztrebki malih živali
- Kost, meso
- Maščobe, masti
- Plevel, ki semeni

KJE in KAKO?

- V kuhinji si postavimo manjšo plastično posodo, ki jo dnevno praznimo na kompostniku.
- V boljše založenih trgovinah so na voljo biorazgradljive vrečke, ki jih lahko zavržemo skupaj z odpadki.
- Večje veje razrežemo na manjše kose, jajčne lupine stremo, itd.
- Bioloških odpadkov nikoli ne odlagamo v plastični vrečki.

KAM?

Če imamo lasten vrt, je najbolj optimalna in preprosta rešitev postavitve lastnega kompostnika. Z njim lahko pridelamo izredno kakovostno naravno gnojilo.

- Biološki odpadki predstavljajo 1/3 vseh komunalnih odpadkov. Z ločenim zbiranjem le – teh bomo zmanjšali količino odpadkov na odlagališču, manj bioloških odpadkov na odlagališču pa pomeni tudi manj toplogrednih plinov, ki se sproščajo z razpadanjem bioloških odpadkov.

OSTANEK ODPADKOV

KAJ?

- Sanitetni material
- Plenice
- Ohlajen pepel, ki ni od drv
- Šiviljski odpadki
- Mačji pesek
- Kasete, filmi, fotografije
- Keramika, porcelan

KJE?

Zabojnik za ostanek odpadkov imamo običajno v kuhinji.

KAJ NE!

sodi med
**OSTANKE
ODPADKOV?**

- vsi odpadki, ki jih lahko razvrstimo v druge kategorije: papir, plastika, pločevina, steklo, nevarni odpadki, kosovni odpadki, ...

NEVARNI ODPADKI

KAJ?

- Stari akumulatorji
- Baterijski vložki
- Barve in topila
- Laki
- Smole, lepila, kiti
- Hladilne tekočine
- Čistila
- Kemikalije
- Olja in masti
- Pesticidi, fungicidi, herbicidi
- Pralna in kozmetična sredstva
- Zdravila
- Neonske cevi

KJE in KAKO?

Nevarne odpadke zbiramo v škatli, ki jo postavimo v kleti ali garaži.

POZOR!

Škatlo obvezno postavimo na otrokom nedostopno mesto.

KAM?

V premični zbiralnici v času izvedbe akcije zbiranja nevarnih odpadkov ali zabojniku v zbirnem centru.

ZANIMIVOST

Nevarni odpadki:

- Nevarni odpadki imajo eno ali več negativnih učinkov na zdravje ljudi in okolje. So jedki, strupeni, zdravju škodljivi, vnetljivi in eksplozivni.
- Najlažje jih spoznamo po oranžnih simbolih, ki označujejo nevarnost.

IZDELKI, ki so lahko NEVARNI

Izdelke označene s temi znaki uporabljajte v dobro prezračenem prostoru. Uporabite rokavice in si zaščitite oči in kožo ter pazite, da izdelka ne vdihujete ali celo zaužijete. Po uporabi teh izdelkov si je potrebno obvezno umiti roke.

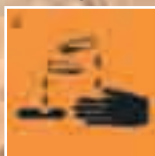
Xi, Xn

DRAŽILNO, ZDRAVJU ŠKODLJIVO

Kemikalije, ki niso jedke, vendar lahko že pri kratkotrajnem, dolgotrajnejšem ali ponavljajočem se stiku s kožo ali sluznico povzročijo njeno vnetje, oziroma kronične okvare zdravja.

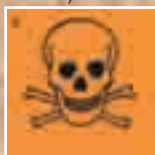
C

JEDKO

Kemikalije, ki lahko poškodujejo ali uničijo živo tkivo, če pridejo v stik z njim.

T, T+

STRUPENO, ZELO STRUPENO

Kemikalije, ki pri zaužitju, vdihavanju ali pri prehajanju skozi kožo že v majhnih količinah povzročijo smrt ali akutne oziroma kronične okvare zdravja.

N

OKOLJU NEVARNO

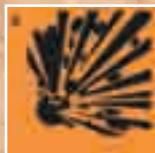
Kemikalije, ki lahko ob prehajanju v okolje povzročijo ali utegnejo povzročiti takojšnjo ali dolgoročno nevarnost za eno ali več sestavin okolja.

VNETLJIVI IZD

VNETLJIVI IZDELKI

Za te izdelke se uporabljajo trije različni simboli, odvisno za kakšno vnetljivost gre. Dobro se prepričajte, da je prostor, v katerem uporabljate te izdelke dobro prezračen. Izdelkov ne shranjujte v bližini vira toplote: štedilnika, sveč, cigaret...

E

EKSPLOZIVNO

Eksplozivne kemikalije so kemikalije, ki lahko eksotermno reagirajo tudi ob odsotnosti zračnega kisika, pri čemer se zelo hitro sproščajo plini, ki pod določenimi pogoji detonirajo, se hitro vžgejo ali zaradi segrevanja in povečanja pritiska eksplodirajo, če so prostorsko omejeni.

O

OKSIDATIVNO

Kemikalije, ki povzročajo močno eksotermno reakcijo, kadar so v stiku z drugimi snovmi (predvsem vnetljivimi).

F, F+

LAHKO VNETLJIVO

Kemikalije, ki se v stiku z zrakom lahko segrejejo in same po sebi vnamejo že pri navadni temperaturi in tlaku brez dovajanja zunanje energije.

- Proizvodi z oznako nevarnih odpadkov, so nevarni tudi po njihovi uporabi, prav tako je nevarna njihova embalaža, četudi prazna.
- Nevarni odpadki vsebujejo snovi, ki negativno vplivajo na zrak, vodo, podtalnico in druge vodne vire, zemljo oziroma prst, s tem pa posledično vplivajo tudi na zdravje ljudi.
- Količino nevarnih odpadkov lahko zmanjšate že pri nakupovanju, saj lahko med istovrstnimi izdelki izberete tiste, ki niso nevarni za okolje oziroma vsebujejo manj okolju nevarnih snovi (npr. čistila, barve,...)

ZBIRNI CENTER

ČEMU JE NAMENJEN ZBIRNI CENTER?

Zbirni center je posebej urejen in opremljen prostor, ki nudi občanom možnost, da pravilno oddajo odpadke, ki ne sodijo v zabojnik za mešane komunalne odpadke oziroma ostanek odpadkov, ki končajo na deponiji in se uporabljajo kot koristne surovine ali pa gredo na uničenje. Občani lahko oddajo odpadke, ki so opisani pod poglavjem ekološki otoki (papir, embalaža: platenke in pločevinke, steklo), poleg tega pa še druge odpadke, ki so opisani v nadaljevanju. Prezem teh odpadkov je za občane brezplačen, plačati je potrebno le prevzem azbestnih odpadkov.

Na zbirnem centru prevzemamo:

- **PAPIR**
- **EMBALAŽO (platenke in pločevinke)**
- **STEKLO (votlo in ravno)**
- **OBLAČILA IN TEKSTIL**

STIROPOR

BELA TEHNIKA

- pralni, pomivalni stroji, štedilniki, ...
- drugi kovinski predmeti (staro železo)

HLADILNA TEHNIKA

- hladilniki, zamrzovalne skrinje
- klima naprave

ODPADNI LES

- stavbno pohištvo
 - notranje pohištvo
 - lesena embalaža
- (gajbice, palete, leseni koluti)

OBLAZINJENO POHIŠTVO

MALI GOSPODINJSKI APARATI

- otroške elektronske igrače
- sesalci, mikserji, radio sprejemniki, ...

EKRANI

- tv ekrani
- računalniški monitorji

ZELENI ODREZ

- veje dreves in grmičevja
- trava
- listje

AVTOMOBILSKE GUME

MEŠANI GRADBENI ODPADKI (manjše količine)

- zidaki, beton, malta
- keramične ploščice
- izolacijski materiali
- talne obloge

NEVARNI ODPADKI

BATERIJSKI VLOŽKI

AKUMULATORJI

**ZDRAVILA,
KOZMETIKA**

- kozmetika, ki ima pretečen rok uporabe
- stara zdravila, ki niso več uporabna

SPREJI, RAZPRŠILA, DOZE

KMETIJSKA APOTEKA

- strupi
- škropiva

BARVE, LAKI, PREMAZI

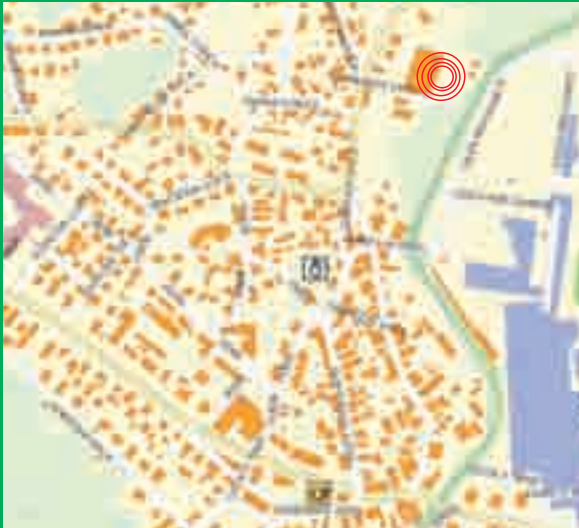
SALONITNA KRITINA IN DRUGI GRADBENI IZDELKI, KI VSEBUJEJO AZBEST

PRAZNA EMBALAŽA NEVARNIH ODPADKOV

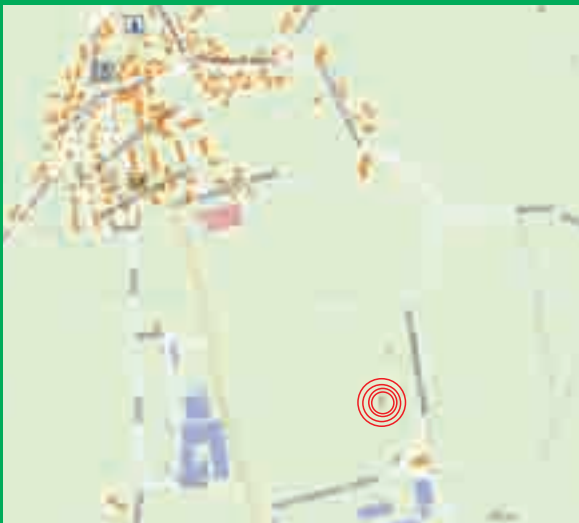
KARTUŠE, TONERJI

Kje nas najdete?

Zbirni center v **Cerknici**

Lokacija:
JP KOMUNALA Cerknica d.o.o.
Notranjska cesta 44,
1380 CERKNICA

Zbirni center v **Loški dolini**

Lokacija:
pri ČISTILNI NAPRAVI,
Cesta notranjskega odreda 46,
STARI TRG pri LOŽU

Ali ste še vedno v zadregi, kako ločevati?

Za dodatne informacije o ločevanju odpadkov smo vam na voljo:

JP Komunala Cerknica d.o.o.
Notranjska cesta 44, 1380 CERKNICA
T: 01 709 79 10
F: 01 709 31 75
E: komunala.cerknica@siol.net
Web: <http://www.komunala-cerknica.si>

Urnik zbirnega centra v **Cerknici**:

Ponedeljek: ZAPRTO
Torek - Petek: 12:00 – 18:00
Sobota: 08:00 – 12:00

Lokacija:

JP KOMUNALA Cerknica d.o.o., Notranjska cesta 44, 1380 CERKNICA

Urnik zbirnega centra v **Loški dolini**:

Vsak četrtek: 12:00 – 17:00
Vsako prvo in tretjo soboto: 08:00 – 12:00
Vsako drugo in četrto soboto ter ob nedeljah in praznikih ZAPRTO!

Lokacija:

pri ČISTILNI NAPRAVI, Cesta Notranjskega odreda 46, STARI TRG pri LOŽU

VIRI:
www.jh-lj.si
www.kpv.si
www.pozitivke.net
www.kemijskovaren.si

